

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

Ангеліна КОРИЦЬКА

*аспірантка кафедри педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

ПРОФЕСІЙНІ МОТИВИ ЯК ПОКАЗНИК СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОГО МЕНТАЛІТЕТУ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Період професійної підготовки, входження особистості в професійно-педагогічну діяльність істотно зумовлений формуванням і розвитком професійного менталітету, як феномену, що уможливорює моделювання бажаної соціальної поведінки як на особистісному, так і на соціальному (груповому) рівнях.

У наукових працях зарубіжних (М.Барг, Ф.Бродель, Г.Дюбі, А.Дюпрон, Дж.Фрезера, З.Фрейд, А.Шафф, Г.Шпет, К.Юнг, К.Ясперс та ін.) і вітчизняних (Г.Бойченко, Т.Гетало, О.Гусаченко, Н.Кічук, І.Княжева, В.Кремень, О.Лозова, Н.Небилиця, О.Оганезова-Григоренко, І.Патлах, О.Реброва, І.Стадник Е.Стрига, А.Фурман та ін.) учених позиційовано питання про менталітет і ментальність, роль менталітету педагога як «квінтесенції педагогічної культури» у його професійному становленні, самоздійсненні й самореалізації особистісного потенціалу. Доведено, що в менталітеті відбивається особистісні реакції на прийняті у суспільстві норми, звичаї, настанови, традиції, а професійна ментальність визначається інтересами особистості у специфічній діяльності, соціальними настановами на актуалізацію своїх потенцій, розвиток їх у процесі цієї діяльності, усвідомлення соціального статусу, ідентифікацію його з набутим, актуальним і потенційним рівнем професійного становлення. Причому, і

особливо це виявляється у професійній діяльності представників соціономічної сфери, взаємозв'язок між потребами, мотивами, інтересами та емоціями, а також вольовими процесами особистості, є надзвичайно глибоким і складним. Зміни в одній із цих сфер мають величезний вплив на інші, зокрема й на загальну соціальну активність та поведінку особистості в цілому [4].

Професійний менталітет педагога є визначальною умовою реалізації духовно-творчого потенціалу особистості у царині педагогічної діяльності. Цей феномен висвітлює якісну відмінність педагогічної діяльності від інших культурних, професійно-виробничих сфер людської активності з властивими саме їй мотивами, засобами, формами соціального сприйняття, мислення, функційного навантаження тощо [3]. Серед показників його сформованості Н.Кічук виокремлює «когнітивно-процесуальну компетентність, полікультурність, національну самосвідомість, соціальну активність, гуманістичні ціннісні орієнтації, критичне мислення, адекватну самооцінку, професійні мотиви, комунікативні здібності» тощо [2, с. 123].

Професійний менталітет вихователя закладу дошкільної освіти включає в себе професійні мотиви як суттєвий показник його сформованості. Їх, услід за О.Сагач [5], розуміємо як систему усвідомлених спонукань, що мають внутрішню природу, знаходяться в певній ієрархії та визначають особистісний зміст діяльності педагога. На основі цих мотивів формуються професійно-значущі якості майбутнього вихователя, його ставлення до дітей дошкільного віку, уміння, конкретні вчинки, ціннісні орієнтації, що зумовлюють статусну роль і імідж, соціальні настанови, що мають певну суспільну вираженість і спрямованість на професійно-педагогічну діяльність.

Такими соціально значущими професійними мотивами, як показує наше дослідження, виявилися:

- усвідомлення соціальної ваги ролі вихователя закладу дошкільної освіти, усвідомлення його соціального статусу;
- бажання працювати з дітьми дошкільного віку, інтерес і ціннісне ставлення до них;
- прагнення до постійного саморозвитку й самореалізації;
- інтерес до оволодіння професійно-педагогічною культурою;
- впевненість у власних нахилах і здібностях та їх конгруентності професійним вимогам щодо позитивного впливу на формування і розвиток дитячої особистості.

Зауважимо, що ці мотиви тісно взаємопов'язані і взаємозумовлені, а їх формуванню, за О.Ільчено [1, с.9], сприятиме урахування в процесі професійно-педагогічної підготовки таких ключових аспектів: упровадження особистісно зорієнтованої освітньої парадигми; фасилітація й підтримка освітньо-професійної діяльності здобувачів освіти; збалансоване поєднання теоретичних знань і практичних умінь; забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії, свободи вибору освітніх компонент і методів навчання; урізноманітнення форм індивідуальної та групової діяльності майбутніх педагогів; уникнення стереотипності у проведенні навчальних занять та застосування проблемного, інтерактивного й науково-дослідного навчання; сприяння усвідомленню значущості цілей навчання, засвоєваних знань, умінь і професійної спрямованості навчальної діяльності.

Література

1. Ільченко О. Професійна мотивація майбутніх учителів

у вимірі розбудови «Нової української школи». *Дидакал: часопис: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Педагогічна освіта в Україні: пошуки, стратегія, перспективи розвитку»* (20–21 листопада 2018 р.). Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава, 2019. № 19. С. 7–10.

2. Кічук Н. Професійний менталітет фахівця: домінантність брендінгових показників та формувальний потенціал вищої школи. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: зб. наук. праць. Серія «Педагогічні науки»*. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2020. Випуск 48. С. 121–126.

3. Княжева І. А. Менталітет і ментальність як чинники професійного становлення майбутніх педагогів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр.* 2022. Вип. 83. С. 42–46.

4. Попович М. В., Кисляковська Н. Б., В'яткіна Н. Б. Проблеми історії ментальності. *Проблеми теорії менталітету*. відп. ред. М. В. Попович. Київ: Наукова думка, 2006. 404 с.

5. Сагач О. Мотивація як складова професійного розвитку майбутнього вчителя. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2019. Вип. 27. С. 105–110.